

niškega mišljenja in ravnanja ter jo pretvoriti v pravo in stinito hišo božjo, kakor so jo v svojem preroškem duhu naslikali najboljši in najsveteljski možje izraelskega naroda. Voditelji ljudstva tega ne dovolijo. Zato jim napove, da je tempelj dovršil svoj cilj. Vaša hiša bo ostala pusta, tako jim napove Gospod. Judje se mu smejijo, danes pa plakajo s solzami in bridkim ihtenjem ob edinem zidu, ki jim je še ostal od nekdanjega veličastnega in sijajnega templja: prizor, ki nas je pri prvem pojavu globoko pretresel.

Iz ozračja farizejske hinavščine in hudobnosti se Gospod kaj rad umika v samotno Oljsko gore. Tamkaj s prisrčnimi besedami uvaja svoje učence v bistvenosti in tajnosti svojega nauka ter jih z besedami in zgledom uči moliti. Na to nas spominjata dve v stare čase nazaj segajoči cerkvi: cerkev, posvečena čredu (veroizpovedi) in cerkvi, posvečena očenašu. V tej cerkvi, ki je sedaj v posesti francoskih karmeličank, odnosno na hodniku ob njej je veliko število kamenitih plošč z očenašem v raznih jezikih. Med njimi se tudi nahaja plošča s slovenskim očenašem, in sicer ne na hodniku, ampak na odličnem mestu v sami cerkvi, na evangeljski strani.

V zatočišče Oljske gore, in sicer v vrt Getsemani, se zateče Gospod v noči pred svojim trpljenjem. Na Sionski gori je obhajal s svojimi apostoli zadnjo večerjo, pri kateri je ustanovil zakrament božje ljubezni, zakrament sv. Rešnjega Telesa. Na potu s Siona v dolino in preko Kidrona govori apostolom zlate besede, polne opomina in tolažbe ter goreče molitve. Prišedši v Getsemani, se globoko zatopi v molitev. Iz globočine njegovega srca prihajajo vzdih in kapljice krvi mu porosijo razpotoeno čelo. V Getsemanskem vrtu, ki je v posesti katoličanov in v upravi frančiškanov, smo videli starodavne oljke, po številu 8, od starosti razravnane in razpokle, ki menda same niso vidile pretresljivih prizorov molitve in krvavega potu Gospodovega, pač pa v svojih prednikih, na kojih mestu in morda iz kojih korenin so izrastle. Prijazni očetje frančiškani so nam dali za spomin karto getsemanskega vrta s cerkvijo in list oljčnega drevesa s primerno molitvijo.

Je še drug spomin na Jeruzalem in na najvažnejše, najsvetejše in najbлагovitejše, kar se je v njem zgodilo. Po ta spomin ni treba iti v Jeruzalem. Ni treba za njega zaprositi zaslužnih in zvestih čuvarjev sv. dežele in njenih svetih, očetov frančiškanov. Ta spomin si moreš oskrbeti doma. Najdeš ga v vsakem molitveniku. Če nimaš molitvenika, ga najdeš v vsaki cerkvi. To je križev pot Gospodov s svojimi 14 postajami. V Jeruzalemu, v njegovih ulicah in zgradbah in na njegovih višinah so tiste postaje, kojih podobe vidimo po vsoljnim krščanskem svetu. Tukaj se je prvič obhajala pobožnost križevega pota, obhajal jo je na prvi veliki petek sam naš Zveličar in najvišji duhovnik, ki je na križu izvršil in dovršil največjo in edino zveličavno daritev za vse ljudi vseh časov, krvavo daritev včlovečenega Sinu božjega. Kot pozorišče te presvete in zveličavne daritve je Jeruzalem sveto mesto za vse kristjane.

Kot jeruzalemski romarji smo se potrudili v pravem duhu slediti Gospodu na križevem potu od postaje do postaje, do 14. postaje v božjem grobu. Cerkev božjega groba, kako čudovit je njen utis na krščansko srce! V njenem okrilju je poleg mesta, kamor je bilo pokopano mrtvo telo Gospodovo, tudi gora Kalvarija, kjer je na križu trpel in umrl Zveličar sveta. Prvo veličastno cerkev je nad temi svetimi prostori sezidal prvi krščanski cesar Konstantin Veliki ter je bila posvečena l. 336. Ta cerkev ni več ohranjena, ker so jo porušili Perzijci l. 614. Pač pa je ohranjen od Konstantina Velikega zgrajena in od cesarja Justinijana prezidana cerkev nad votlino Gospodovega rojstva v Betlehemu, ki s svojo starodavnostjo in veličastnostjo globoko učinkuje na človeka. Sedanja cerkev božjega groba v Jeruzalemu je sezidana v bistvenih delih od križarjev v 12. stoletju. Bila bi v lepšem stanju, ako bi samo bila v rokah katoličanov. Sedaj je posest cerkve razdeljena razven katoličanov tudi na razkolne Grke, Armence, Kopete in Sirce. To je žalostna slika razdeljene obleke Gospodove! Nastop razkolnikov v cerkvi božjega groba je takšen, da v veliki meri moti pobožnost katoliških vernikov, ki bi se tukaj radi z duhom in sreem zatopili v skrivnosti in prizore Gospodovega trpljenja. Isti prizori se dogajajo tudi v Betlehemu v votlini Jezusovega rojstva, koje posest je razdeljena med katolike in razkolnike. Le cerkvi Oznanjenja v Nazaretu so taki prizori prihranjeni. Svojim dragim rojakom v domovini sporočamo, da nismo na nje pozabili, ko nas je parnik odvedel v tujino ter železnica popeljala v sveto deželo, marveč da smo se njih spominjali na vseh svetih krajih, zlasti v Jeruzalemu, Betlehemu in Nazaretu. Smatrajoč se za odposlanca svojega naroda, smo se v duhu bavili z njim ter smo njegove zadeve in brige, njegove muke in njegovo trpljenje, njegove napore in cilje smatrali kot bistven predmet naših želja in prošnje. Na Kristusa, ki je vogelní kamen, bodi utemeljena sreča slovenskega ljudstva in njegove domovine! Na njem bodi zasnovan ves napredek slovenske mladine!

Ne silite v mesta!

Beda v mestih vedno večja.

Naj velja to pismo kot resen opomin delavskim slojem po kmetskih občinah. Dasiravno je beda v mestih in industrijskih krajih z vsakim dnem večja, kljub temu opazamo, da silijo ljudje v mesta. Pri meni in drugih mojih prijateljih se vsak dan oglašajo veliko število ljudi z dežele, ki iščejo službe. Odkrito povedano, da bi marsikateremu srčno rad ustregel, ali ložje je danes najti zlatnik na cesti, nego kako službo. Brezposelnih, takih revežev, ki nimajo ne kruha, ne službe, ne strehe, je z vsakim dnem več in več. Na zunaj se ta beda tako ne vidi, če pa imaš priliko opazovati to žalostno stanje od blizu, se ti odpira tako žalostna slika, da si žalostnejše misliti ne moreš.

Zapirajo se tovarne, stare obrti, trgovci pridejo na boben in posledica tega je odpustanje delavcev in drugih uslužbencev. Poglejte n. pr., kaj se je zgodilo samo v zadnjih tednih v Mariboru! Stare, dobrovpeljavne trgovine so ustavile plačila. Posledica tega zopetni odpust večjega števila delavcev in drugih uslužbencev. Velika tovarna usnja Badl-Halbert ob Dravi bo s 1. julijem ustavila delo in je delavcem že odpovedano. Samo tu bo okoli 20 delavskih družin zgubilo

zaslužek in kruh. Na Teznu je nastala pred leti cela naselbina samih novih tovarn in podjetij. Danes stoji brez dela večina tovarn, ali pa so delo tako zmanjšale, da niti polovica prej zaposlenih delavcev nima dela. Isto je v državnih podjetjih. Kurilnica državnih železnic je odpustila letošnjo zimo in spomlad veliko število delavcev. Isto se je zgodilo na progi in v drugih obratih. Kakor se sliši, je celo resna nevarnost, da bodo tudi v delavnicah državne železnice, kjer je zaposlenih okoli 1600 delavcev in drugih uslužbencev, začeli odpustati delavce. In koliko je bilo v letošnjem letu odpustitvenih državnih nastavljenecv vseh vrst! Kratko rečeno: Ljudi brez službe in brez kruha je danes po mestih in krajih v bližini mest zelo veliko. Da bi se ta žalostni položaj v doglednem času izboljšal, na to ni misliti. Poleg pomanjkanja kruha pa opazamo posebno veliko pomanjkanje stanovanj. Mestna občina pod skrbnim vodstvom župana dr. Leskovarja pridno zida stanovanjske hiše, a kljub temu na stotine ljudi nima prave strehe. Nad 200 železničarskih družin stanuje v vagonih. Mnogo je familij, ki stanujejo po drvarnicah. Kratko rečeno: Razmere v mestih danes niso vabljive. Res je, da tudi na kmetskih ni povsod tako, kakor bi si ljudje želeli, ali vendar se danes stokrat ložje dobi kruh in delo na deželi pri kmetu in obrtniku, nego v mestu.

Radi tega sem smatral za svojo dolžnost, da v »Slov. Gospodarju« javno opozorim osobito mlade ljudi, naj ne silijo v mesta, na železnico ali v fabrike. Ne povečujete števila stradalcev in bednih! Odkritosrečno povedano: Bolj srečen je danes viničar ali hlapec pri kmetskem gospodarju, kakor pa fabriški delavec, kateri ne ve ne ure ne dneva, kedaj bo on in njegova družina brez kruha in strehe! Človek, ki ima družino, ve in čuti, kako strašno težka je usoda očeta, ki ima kopico otrok, pa jim nima dati kruha in obleke! Vsak dan imam priliko, da poslušam obupno pripovedovanje teh nesrečnejšev! Težko je, ko še vsakemu pomagati ne moreš, če tudi bi rad pomagal.

Delavci na kmetskih, viničarji, kmetski sinovi in hčere, najemniki in vsi drugi, vzemite si k srcu te vrstice. Ne silite v mesta in fabrike! Verjemite mi, da boste mnogo bolj srečni kot pastirji, hlapci, dekle ali viničarji pri kmetskem gospodarju, kakor pa kot stradalci brezposelnih v mestu.

Dobro bi bilo, da bi naša izobraževalna društva s posebnimi predavanji, gg. duhovniki in učitelji, župani in drugi odločilni možje s poudarjeno besedo svarili ljudstvo pred nesmiselnim begom ljudi v mesta. Kmet in kmetska poznata dobrosrčnost in bratoljubje, kar pri bogatem fabrikantu ne najdeš. V kmetski hiši deliš skupni dom s celo gospodarjevo familijo, v mestu pa še strehe ne najdeš.

Zatorej: Ne zapuščajte kmetskih domov, domačih krajev. Z begom iz dežele v mesta boste napravili nesrečne sebe in svoje. Ob enem pa boste s svojo priselitvijo še morda odzveli kruh kakemu drugemu trpinu. Ostanite raje na rodni grudi, v domačem kraju!

Franjo Žebot.

Da bomo nasprotnike poznali.

Napredna fronta.

Kadar demokrati pod staro firmo ne upajo več med narod, si izmislijo novo. Zdaj snujejo »napredno fronto«, to je zvezo tistih, ki hočejo napraviti fronto zoper napredek Slovenije. To fronto komandira Žerjav, ki se je v Beogradu pritožil, da SLS za Slovenijo preveč doseže. Videli bomo, kdo je, ki so bo upal v to fronto zoper Slovenijo. Ako bodo to tudi liberalni trgovci in gostilničarji po deželi storili, bodo prejeli podporo iz ostankov Slavenske banke, ne pa od slovenskega ljudstva.

Slovenija — nazadnjaška pokrajina?

Kdo je to zapisal? Ali kak Hrvat ali Srb? Ali Nemec ali Italijan, ali Madžar? Ne! To je napisal demokratski list »Domovina«. Njemu ni znano, da je Slovenija res evropski del Jugoslavije, da so tu kmetske skoro vsi pismeni, da so skoro vsi navajeni poslovanja v raznih odborih, kjer delujejo za splošen napredek Slovenije. Ako pridejo tuje, se divijo kulturi in izobrazbi našega naroda. Pride pa »Domovina«, pa pritisne lastni domovini pečat — nazadnjaška pokrajina. Ali bomo res pustili, da nas bo mirno psovala »Domovina«, pa jo bomo zato menda še naročili in plačevali? Za 10 letnico majniške deklaracije, ki tudi kaže veliko politično zrelost našega naroda ni imela »Domovina« druge pozdravne besede kot — nazadnjaška pokrajina!

»Snovanje nove klerikalne stranke!«

Demokrati vidijo, da se snuje »nova klerikalna stranka«. Čeprav z veseljem to priobčujemo, jih je pa v resnici vendarle strah, kaj če bi to res bilo? Če bi to res bilo, potem se-le bo demokratom hudo, ker jih bodo kar od dveh strani! Pri nas nas je toliko, da bo SLS še vedno najmočnejša stranka, čeprav demokrati sami ustanove »klerikalno« stranko. — Da pa naših ljudi s takimi slamatimi strahovi ne bodo spravili demokrati iz ravnotežja, je več kot jasno.

Radičevci ugotavljajo . . .

Pa kaj? Same take reči, ki jih morajo znova povdarjati, kakor jud ponovno hvali slabo blago, da je edina rešitev našega kmeta — radičevščina. Naj ugotovijo, kako je Radič že neštokrat zoper Slovenijo in slovenski narod vodil svojo politiko. Naj ugotovijo, kako so se sami z njim sprli in postavili dvojno kandidatno listo v Prekmurju. Naj ugotovijo, da soglašajo z njim v napadih na katoliško Cerkev, v podpiranju odpadov od katoliške Cerkev, kot to delajo po Hrvaškem. Naj ugotovijo dalje to, kaj je Radič vsa leta, kar je bil v vladi, storil za Slovenijo, ki bi se mu naj zaupala? Ali ni centraliziral mnoge urade v Zagreb? Ali se ni trudil, da davčno močne centrale spravi iz Slovenije v Zagreb, da bi doli od slovenskega bogastva prejemali davčne dohodke, Slovenija pa naj bi garala, tu pa naj bi vse le kmet plačeval? Naj ugotovijo, čigava politika je neiskrena, ali dr. Koroščeva ali Radičeva! Ali je dr. Korošec svojo politiko tako vrtel kakor Radič, ki je bil v teh 9 letih po prevratu že vse, samo pameten politik še ne! Naj ugotovijo zato brezglavost Radičeve politike, pa brezglavost radičevske politike v Sloveniji, kjer so si vsled svoje brezglavosti postavili hrvaškega voditelja za vodstvo slovenske politične stranke. Mi bomo le to ugotovili, da se SLS ne bo zrušila, da se utrjuje, raste in zavoljo tega, ker dela za narod, ki pozna njeno delo in ji bo za to ostal zvest kakor SLS njemu.

Radičevci zoper naše organizacije.

Da bi mogli še bolj pokazati svojo jezo nad SLS, so začeli radičevci napadati naše krščanske prosvetne organizacije. Ta napad jih še posebno razkrinkuje. Le poglejmo po naših vaseh, pa sprašujmo, ali res naše organizacije prirejajo ples in večne veselice ali pa jih prirejajo drugi, ki niso ravno v vrstah SLS. Če bomo priobčili to statistiko, tedaj bo pač »Kmetijski list« za svoja društva kmetskih fantov in deklet prejel prvenstvo!

»Kmet — kmeta« in kandidatje.

Da bomo poznali lažljivost radičevskega gesla »Kmet — kmeta«, ki ga radičevsko glasilo vsakokrat priobčuje, moramo objaviti iz istega lista tudi to-le: V članku »o kandidatih« piše namreč tako-le: »In kaj je z intelektualci in šolanimi ljudmi, ki bivajo v mestih, pa bi hoteli kandidirati na deželi? Ali jim odpremo vrata v okraje ali ne? Jaz mislim, da, če zadostijo gornjim pogojem« (da so namreč radičevci). — Tako torej izgleda ta »kmet — kmeta!« Če je karkoli v mestu, pa hoče na deželi kandidirati, je takoj kmet, samo da je radičev. Naš kmet pa pozna take »mestne kmete«, vidi jih sicer le tedaj, kadar so volitve, a čuti jih, če pride v mesto. Naš kmet pozna pa tudi one šolane ljudi, ki pa res žive z njim na deželi, ki se zanj žrtvujejo, to so katoliški duhovniki. Ti delijo z njim njegovo veselje in njegovo bol, ti tudi kmetujejo z njim in žive z njim vred težko, do skrajnosti skromno življenje. Pa mislijo radičevci, da bodo s svojimi »mestnimi kmety« mogli nadomestiti delo katoliške duhovščine? Naš kmet ve, da ne, za to ne da niti enega delavnega svojega voditelja, pa magari je priprost kaplan, za vse radičevske »mestne kmete«.

»Kmetijska družba« — in Gradec.

Ker smo zadnjič omenili znamenito gospodarstvo »Kmetijske družbe« po radičevcih, smo dobili odgovor, da naj gledamo, da dobimo kaj od centrale iz Gradca. — Tega pa ne razumemo! Ali je mar Gradec naša centrala? Ali ni »Kmetijska družba« za celo Slovenijo? Ali smo mi Stajerci manj vredni člani »Kmetijske družbe« kot Kranjci? In s kakšno pravico nas gonijo radičevci — v Gradec, v tujo državo? Mi ponavljamo svojo zahtevo: — Mi hočemo biti v »Kmetijski družbi« popolnoma enakopravni člani in hočemo, da ta ustanova ne bo nobena strankarska radičevska zaslomba, ampak strokovna in nepolitična kmetijska organizacija! —

Državna politika.

V NASI DRŽAVI.

Kdaj bodo volitve? Dasi je še vedno dvomljivo, ali bo dobila sedanja vlada pooblastilo, da izvede volitve, ali ne, se vendar že razširjajo govorice, da bodo volitve 18. septembra. Ker pa bi se na jesen morale vršiti tudi obč. volitve po naših krajih, bodo potem te zadnje za nekaj časa preložene.

Sedanja vlada se bo izpopolnila. Jasno je, da vlada taka ne more ostati, ker vse delo skoro stoji, ko se razpravlja le o političnih in osebnih vprašanjih, med tem pa gospodarstvo trpi in celo lakota razsaja v Bosni in Hercegovini. Je res sramota, da nimamo tako delovne vlade, ki bi tako lahko rešila ubogo bosansko ljudstvo lakote, ko je vendar žita dovolj v državi. — Kdo bo vstopil v vlado, se seveda mnogo domneva. Na vsak način hočejo v vlado tudi Slovence in Hrvate. Demokrati se že kar penijo, tako si prizadevajo, da bi SLS zavrli pot v vlado. Vedo pa naj, če bo SLS hotela iti v vlado, bo šla preko njih.

Penzioniranje generala — Milosavljeviča, prometnega ministra. Ko je ta general stopil v vlado, je bilo mnogo protesta po državi. Znan je dr. Koroščev nastop o Božiču ravno v tem oziru. Po njegovem odločilnem nastopu je uvidel general Milosavljevič, da mora odložiti sabljo, če hoče biti — politik. Zato je zaprosil za pokoj in je bil te dni upokojen. Za naprej pa se bo posvetil politiki in bo že pri prihodnjih volitvah kandidiral.

SDS v razsulu. Ker je Pribežević popolnoma osamljen v političnem življenju, naši žerjavci pa so nekaj močni le tedaj, če so na vladi, zato se pripravljajo razkol v SDS. Slovenski demokrati se bodo ločili od Pribeževića in so pozikovali najprej z »Napredno fronto«, zdaj pa bodo kar z novo stranko. Ta nova stranka bo le nov napis nad vratni, ljudje bodo pa isti ostali, blago se bo pa še poslabšalo.

Radičeva stranka — razpada. Znova se bo ločilo več poslancev od Radiča, ker jim grozi, da jih več ne kandidira pri prihodnjih volitvah. Pridružili se bodo bloku, ki so ga osnovali razne hrvatske stranke proti Radiču. Hrvaška ljudska stranka, ki se je pri volitvah v oblastno skupščino zopet okrepila, bo nastopila samostojno.

V DRUGIH DRŽAVAH.

Nova svetovna vojska? Ako pogledamo danes po svetu, vidimo, da so znova tako napete razmere, kot so bile leta 1914. Razlika je le ta, da so tedaj države bile vsestransko pripravljene na vojsko, pa so jo kar začele, zdaj pa se še niso dovolj okrepile po zadnji vojni in še niso z vsem založene. Izredno bojevitost kaže Italija, kjer je Mussolini povdarjal, da more postaviti 5 milijonov vojakov, da bo v par letih imel zrakoplov, s katerim bo solnce zatemnil, da ne bo sijalo na zemljo. Italijo še drži, da miruje Anglija in Francija. — Anglija se je odločila, da bo uprizorila skupen nastop Evrope zoper Rusijo. Sama je že prekinila vse državniške zveze z Rusijo. Za svojo politiko je že dobila tudi Rumunijo, ki je te dni odredila delno mobilizacijo. Litva, soseda Rusije, je prekinila pod angleškim vplivom svoje odnose z Rusijo. Isto se pričakuje tudi od Poljske in celo Madžarske. Nemčija bo ostala nevtralna. Gotovo ji bo ta nepristranost zelo koristila. Naša država stoji na strani Anglije, ker ta stoji na naši strani zoper Italijo. — Torej je ostražje že precej ostro, vendar je upati, da do krvavega spopada ne pride, ker Rusija še ni pripravljena. Če pride do boja, bo bojišče na evropski meji Rusije, poleg tega pa v Aziji, kjer imajo danes Rusi že odločujoč vpliv. Lahko pa se zgodi, da se bodo tudi ti strahovi razblinili v nič, posebno, če se bodo državniški spomnili, da narodi ne marajo vojske, saj se še niso niti začele rane po prejšnji svetovni vojni. Enako so vse vojne priprave za moderno vojsko, ki se bo vršila v zraku in s pli-